

Způsob nakládání s výsledky výzkumu a vývoje

Tato vnitřní směrnice ředitele Astronomického ústavu AV ČR upravuje zásady pro:

- I. **interní politiku duševního vlastnictví, zejména vztahu zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s duševním vlastnictvím vytvořeným v pracovně-právním vztahu,**
- II. **předávání znalostí a šíření výzkumných výsledků a**
- III. **společný a smluvní výzkum.**

Preambule

Astronomický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., dále jen („Ústav“) je výzkumnou organizací, která je ve smyslu ust. § 16 odst. 3) zákona č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) povinna upravit způsob nakládání s výsledky činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, dále jen („výsledky“), která není veřejnou zakázkou, svým vnitřním předpisem.

Cílem tohoto dokumentu je vytvořit pravidla v kontextu legislativy ČR a EU týkající se zejména zveřejňování nových myšlenek, vlastnictví výsledků výzkumu a zapojení třetích stran do výzkumu.

Definice pojmů podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje

Základní výzkum je teoretická nebo experimentální práce prováděná zejména za účelem získání nových vědomostí o základních principech jevů nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití v praxi,

Aplikovaný výzkum je teoretická a experimentální práce zaměřená na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb,

Experimentální vývoj je získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností pro návrh nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb (dale jen „vývoj“),

Inovace je zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe.

Výsledkem výzkumu, vývoje a inovací jsou:

V základním výzkumu nové vědomosti o základních principech jevů, procesů nebo pozorovatelných skutečností, které jsou publikovány podle zvyklostí v daném vědním oboru,

V aplikovaném výzkumu nové poznatky a dovednosti pro vývoj výrobků, postupů nebo služebních poznatků a dovedností uplatněné jako výsledky, které jsou chráněny podle zákonů

upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti nebo využívané odbornou veřejností či jinými uživateli, nebo poznatky a dovednosti pro potřeby poskytovatele, využité v jeho činnosti, pokud vznikly při plnění veřejné zakázky,

Ve vývoji návrhy nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb,

V inovacích nové nebo podstatně zdokonalené výrobky, postupy nebo služby, zavedené do praxe.

Poskytovatel je organizační složka státu nebo územní samosprávný celek, který rozhoduje o poskytnutí podpory a který tuto podporu poskytuje.

Příjemce je uchazeč, v jehož prospěch bylo o poskytnutí podpory poskytovatelem rozhodnuto.

Článek I.

a) Pracovník (dále jen „zaměstnanec“), který dosáhne výsledku způsobilého patentové nebo jiné formálně-právní ochrany, je povinen informovat o této skutečnosti vedoucího oddělení a následně ředitele ústavu a předat mu podklady potřebné k posouzení předmětného výsledku. Se zaměstnancem bude poté dohodnut další postup tak, aby nedošlo k předčasnému zveřejnění informací, které by mohlo ohrozit nebo znemožnit formálně-právní ochranu. V případě vědeckých článků čistě základního výzkumu se postupuje způsobem obvyklým v Ústavu. Zejména pracovníci dbají na včasnou a úplnou evidenci dosažených výsledků (viz Článek IV).

b) Pokud není legislativou nebo smluvně stanoveno jinak, majetková/vlastnická práva k vytvořeným výsledkům má zaměstnavatel. Zaměstnanec má právo na přiměřenou/dodatečnou odměnu v souladu s ustanoveními relevantních právních předpisů.¹

c) Zaměstnanec má právo na uvedení svého jména/původcovství v souvislosti s výsledkem, který vytvořil v pracovně-právním poměru.

¹§58 odst. 6 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů - *Není-li sjednáno jinak, má autor zaměstnaneckého díla vůči zaměstnavateli právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, jestliže se mzda nebo jiná odměna vyplacená autorovi zaměstnavatelem dostane do zjevného nepoměru k zisku z využití práv k zaměstnaneckému dílu a významu takového díla pro dosažení takového zisku; toto ustanovení se nepoužije na díla uvedená v odstavci 7, ať jsou díly zaměstnaneckými, či se za ně považují, ledaže je sjednáno jinak.*

§9 odst. 4 zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů – *původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, na nějž zaměstnavatel uplatnil právo na patent, má právo vůči zaměstnavateli na přiměřenou odměnu.*

§13 odst. 4 zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů - *původce, který vytvořil průmyslový vzor v pracovním poměru, na nějž zadavatel uplatnil nárok, má vůči zadavateli právo na přiměřenou odměnu.*

d) V případě, že je výsledek vytvořen více zaměstnanci v pracovním poměru, aplikují se na vztah mezi zaměstnanci přiměřeně relevantní ustanovení právních předpisů o spoluvlastnictví výsledku.²

Článek II.

a) Šířením výsledků výzkumu se rozumí zejména publikování, dále zveřejňování na webových stránkách, konferencích apod.

b) Předáváním výsledků se rozumí jejich převod a poskytování licencí k využití těchto výsledků.

c) Obvyklou formou šíření výsledků Ústavu jsou články v odborných časopisech a prezentace na konferencích. Zaměstnanci Ústavu jsou povinni publikovat přednostně v renomovaných impaktovaných časopisech. Afilie autorů musí u všech publikací vždy obsahovat jak název Ústavu, tak i adresu pracoviště a specifikaci Akademie věd ČR pro správné internetové vyhledávání a přiřazení publikací mezi výsledky AV ČR.³

d) Oprávnění uzavírat smlouvy v souvislosti s publikováním článků v odborných časopisech (licenční smlouva nakladatelská) má zaměstnanec-autor článku. Tam, kde je předmětná smlouva uzavírána podle českého právního systému, postupuje se podle relevantních ustanovení autorského zákona.⁴

e) Data observatoří Ústavu zařazených do světových sítí jsou předávána v termínech a formátech platných pro danou síť.

f) Ostatní observatorní data, data z mobilních stanic a data z jiných terénních experimentů musí být zveřejňována ve formě, termínu a stupni zpracování přiměřeném jejich povaze, případně smluvními podmínkami. Způsob zveřejnění musí vždy zaručit opakovatelnost předchozích interpretací jinými metodami, ověření již publikovaných výsledků a doplňování dat novými měřeními.

g) Využití dat dle bodů e) a f) jak zaměstnanci Ústavu, tak třetími osobami je podmíněno řádnou citací zdroje dat a souhlasem s licenčními podmínkami.⁵

h) Licenční podmínky zveřejňování dat jsou v jednotlivých případech projednány radou Ústavu a poté stanoveny příkazem ředitele.

i) V případě uzavírání licenčních smluv k využití výsledků bude Ústav usilovat o to, aby mu bylo k předmětným výsledkům zachováno oprávnění nakládat s těmito výsledky minimálně v souvislosti s dalšími výzkumnými aktivitami.

² Např. zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů; §8 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

³ Identifikace ústavu je následující: *Astronomický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i., zkráceně ASÚ AV ČR, v.v.i., anglicky Astronomical Institute of the Czech Academy of Sciences.*

⁴ §56 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Licenční podmínky jsou zpravidla součástí internetových stránek poskytujících data.

j) Převod výsledků bude uskutečněn tam, kde bude zřejmé, že nabyvatel má kapacitu dané výsledky dále využívat a/nebo je tento postup pro Ústav finančně výhodný.

k) Výsledky vzniklé za podpory veřejných prostředků budou šířeny a předávány v maximální možné míře a v souladu s relevantními pravidly poskytovatelů a ČR a EU legislativy.

l) V případě výsledků vzniklých za podpory soukromých prostředků vyvine Ústav maximální úsilí pro to, aby i tyto výsledky mohly být dále šířeny a předávány tak, aby to neohrozilo aktivity soukromého partnera poskytujícího prostředky na provádění výzkumu a vytváření výsledků.

Článek III.

a) Společným výzkumem se rozumí výzkum prováděný dvěma a více partnery, kde každý z partnerů vkládá do společného výzkumu lidský potenciál, finanční prostředky, infrastrukturu, aj. Společný výzkum je nejčastěji, ale ne pouze, spolufinancován z veřejných prostředků.

b) Smluvním výzkumem se rozumí výzkum, kdy jeden z partnerů vkládá své finanční prostředky a další partner vkládá svůj lidský potenciál a infrastrukturu s cílem provádět výzkum podle podmínek partnera financujícího výzkum.

c) Otázky související s duševním vlastnictvím budou ve společném nebo smluvním výzkumu vyjasněny co nejdříve, v ideálním případě ještě před zahájením výzkumného projektu tak, aby bylo zřejmé, jaké duševní vlastnictví Ústav do projektu vkládá a jaká práva získá k duševnímu vlastnictví vytvořenému v projektu.

d) Ve společném výzkumu bude Ústav prosazovat, aby výsledky vytvořené v projektu připadly smluvní straně, která je vytvořila. Výše uvedené může být smluvně vyloučeno a výsledky budou přiděleny i jiným stranám, ale pouze za podmínky, že odchýlné smluvní ujednání bude odpovídajícím způsobem odrážet příslušné zájmy, úkoly a finanční či jiné příspěvky smluvních stran do projektu. Ústav bude maximálně usilovat o získání licencí k výsledkům vlastněným jinými smluvními stranami v projektu s cílem zejména využít těchto výsledků v dalším výzkumu a šířit tyto výsledky.

e) V případě smluvního výzkumu bude vlastnit nové znalosti vytvořené Ústavem smluvní strana ze soukromého sektoru financujícího výzkum s tím, že Ústav vyvine maximální úsilí pro získání licence k předmětným výsledkům s cílem využívat tyto výsledky pro své další výzkumné aktivity a šířit je.

f) Duševní vlastnictví, které Ústav vkládá do projektu smluvního nebo společného výzkumu, nebude projektem ovlivněno.

g) V případě spolufinancování projektu společného nebo smluvního výzkumu z veřejných prostředků se budou výše uvedené zásady bodu III. aplikovat v souladu s legislativou ČR a EU a pravidly poskytovatelů veřejných prostředků.⁶

⁶ Např. §16 zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1906/2006 z 18.12.2006, kterým se stanoví pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol na akcích v rámci 7. Rámcového programu pro šíření výsledků výzkumu (2007 až 2013).

Článek IV. Evidence výsledků

Ústav vede evidenci publikační činnosti prostřednictvím systému ASEP v rámci Akademie věd ČR. Kromě publikační činnosti se v databázi ASEP vykazují rovněž ostatní výsledky podle aktuální metodiky.

Platnost

Tento vnitřní předpis nabývá účinnosti dne 1. 1. 2015. K tomuto datu současně končí platnost Příkazu ředitele č. 11 ze dne 29.11.2010.

V Ondřejově dne 8. 12. 2014

Prof. RNDr. Vladimír Karas, DrSc.
ředitel ústavu